
Reacties concept 'Notitie Reikwijdte de Detailniveau'
Uitbreiding Windpark Nieuwleusen

21 januari 2016

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	2
2	Reacties	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Reacties en aanvullingen	3
2.2.1	Indiener 1 (IN15-29163)	3
2.2.2	Indiener 2 (IN15-29111)	3
2.2.3	Indiener 3 (IN15-29330)	5
2.2.4	Indiener 4 (IN15-29336)	6
2.2.5	Indiener 5 (IN15-29338)	7
2.2.6	Indiener 6 (IN15-29340)	9
2.2.7	Indiener 7 (IN15-29342)	11
2.2.8	Indiener 8 (IN15-29344)	11
2.2.9	Indiener 9 (IN15-29326)	11
3	Advies reacties	13
3.1	Advies vraag	13
3.1.1	GGD IJsselland (IN2015-29239)	13
3.1.2	Gasunie Transport Services B.V. (IN15-29122)	14
3.1.3	Waterschap Groot Salland (IN15-29036)	14
3.1.4	Gemeente Ommen (E-mail-34273)	15
3.1.5	Natuur en Milieu (E-mail-34221)	15
3.1.6	Ministerie van Defensie (E-mail-33903)	15
3.1.7	Provincie Overijssel (E-mail-36476)	15
3.1.8	TenneT TSO B.V., afd. Grondzaken-Noord (E-mail-33618)	16
3.1.9	Veiligheidsregio IJsselland (IN15-29052)	16
4	Overige punten die worden meegenomen	17
4.1	Toelichting	17
4.2	Andere aanpassingen en punten die zijn uitgezocht	17

2 Reacties

2.1 Algemeen

Iedereen heeft de gelegenheid gehad om op de concept 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau uitbreiding Windpark Nieuwleusen West' te reageren. De concept notitie heeft van 29 oktober tot en met 9 december 2015 voor iedereen ter inzage gelegen bij de receptie van het gemeentehuis in Dalfsen, het servicepunt in Nieuwleusen en CBS De Meele in Nieuwleusen. Daarnaast zijn er twee informatie-/inloopavonden georganiseerd op 18 november en 24 november 2015 in CBS De Meele in Nieuwleusen.

De schriftelijk ingediende reacties zijn hierna opgenomen. Overige punten die zijn meegenomen uit de informatieavonden zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

2.2 Reacties en aanvullingen

2.2.1 Indiener 1 (IN15-29163)

Indieners geven aan dat zij na het lezen van het rapport van 'Pondera Consult' (16 oktober 2015) kiezen voor alternatief nummer 1; uitbreiding met vergelijkbare windmolens. Volgens indieners is deze optie voor hen het minst belastend. Indieners vragen hun zienswijze mee te nemen in de vaststelling van de definitieve notitie.

Reactie gemeente:

De in de (concept) notitie opgenomen alternatieven zijn de alternatieven die onderzocht gaan worden in het Milieueffectrapport (MER). Pas als de onderzoeken zijn uitgevoerd kan een onderbouwde keuze tussen de alternatieven gemaakt worden. In de onderzoeken komt ook aan de orde wat de effecten zijn van de verschillende alternatieven zijn voor de bewoners in de omgeving. Zowel milieu aspecten maar ook landschap zijn hier onderdeel van. De opmerking wordt in die zin meegenomen.

Pas na uitvoering van de onderzoeken in het kader van de MER wordt een keuze gemaakt voor een alternatief. Ook kan het zijn dat er besloten wordt tot een combinatie of nieuw alternatief dat (na onderzoek) uiteindelijk wordt opgenomen in de herziening van het bestemmingsplan die nodig is. Over het ontwerp van dit bestemmingsplan kan iedereen zienswijzen indienen bij de gemeenteraad. De gemeenteraad moet uiteindelijk het bestemmingplan voor de uitbreiding van het windpark vaststellen en dus besluiten over de opstelling van de uitbreiding van het windpark.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen

2.2.2 Indiener 2 (IN15-29111)

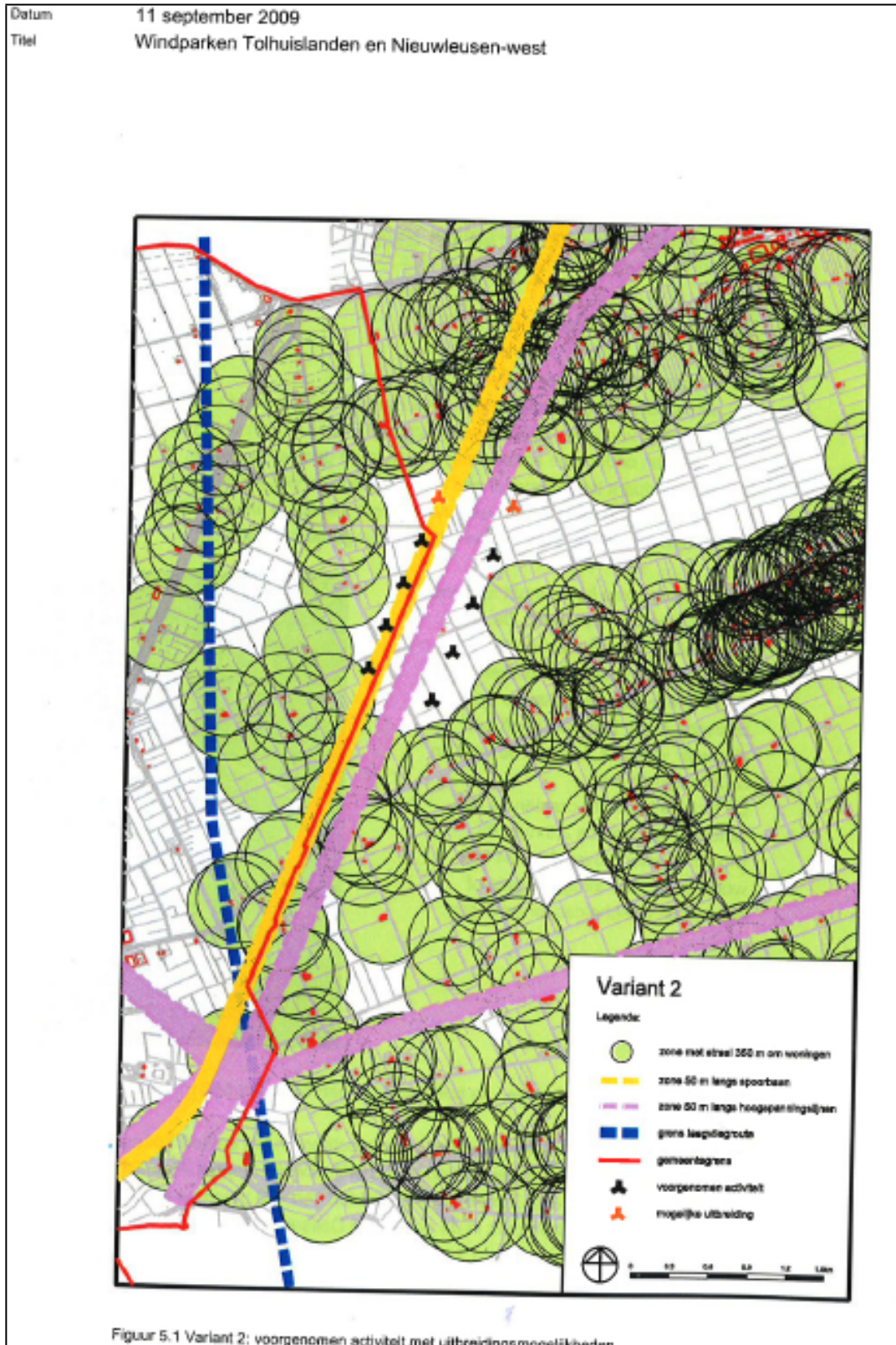
Indiener vraagt waarom er geen uitbreiding naar het Westeinde wordt onderzocht, omdat daar minder mensen wonen.

Reactie gemeente:

Om versnippering van windturbines in de gemeente Dalfsen te voorkomen is een locatie in aansluiting van de bestaande windparken langs het spoor en de hoogspanningslijn gewenst. Uit een eerdere analyse die is opgenomen in het MER windparken Tolhuislanden en Nieuwleusen-West (Expertisecentrum gemeente Zwolle, 11 september 2009) is gebleken dat aan de zuidkant van deze huidige windparken (richting Westeinde) veel verspreide woningen liggen binnen 350 meter van eventuele nieuwe turbines. De 350 meter is gebaseerd op 4x de masthoogte van de turbines.

We kijken nogmaals of er een alternatief richting Westeinde kan worden onderzocht in het MER of dat bestaande besluiten en feitelijke omstandigheden daar geen aanleiding toe geven.

De reactie geeft aanleiding om de NRD aan te vullen en in het MER een alternatief richting Westeinde te bekijken en indien mogelijk te onderzoeken.

reacties concept NRD uitbreiding Windpark Nieuwleusen

2.2.3 Indiener 3 (IN15-29330)

Indiener heeft vanaf zijn woning volledig zicht op de bestaande windparken en vindt dit geen verfraaiing van het landschap. Indiener woont hier sinds 2014 en geeft aan dat hij de hinder en het beeld nu nog aanvaardbaar vindt.

Indiener was onaangenaam verrast door het plan de windparken uit te breiden. Uit de informatieavonden maakt indiener op dat er met name gestuurd wordt op de opbrengst van de windturbines (dus grotere) en daarmee beperking tot twee. Hij verwacht dat alternatieven 2 en 3 strategisch zijn opgesteld, zodat op een later moment weer extra windturbines geplaatst kunnen worden op de in alternatief 1 weergegeven locaties. Een verdere uitbreiding op termijn zal het beeld en de geluidsbelasting nog verder verslechteren. Ook geeft het plaatsen van hogere windturbines volgens indiener ruimte om de bestaande windturbines te gaan verhogen. Ook dit geeft een verdere verslechtering van het woongenot. Om dit en horizonvervuiling te voorkomen vindt indiener dat de gemeente voor alternatief 1 moet kiezen.

Indiener geeft aan dat het niet ondenkbaar is (en al bewezen in de praktijk) dat de bestaande windturbines na het aflopen van de gesubsidieerde periode worden vervangen door grotere windturbines zoals in alternatief twee en drie. Extra windturbines en het verhogen van de bestaande is onacceptabel. Daarbij geeft hij aan dat alternatieven twee en drie redelijkerwijs alleen kunnen worden overwogen als verdere uitbreiding gegarandeerd wordt uitgesloten.

Indiener is niet eens met de gekozen locatie voor het plaatsen van extra windturbines in Overijssel. Indiener vindt dat de huidige windparken op het grondgebied van de gemeenten Zwolle (vier), Dalfsen (vier) en Staphorst (drie) onredelijk grote gevolgen hebben voor het woongenot van de mensen in Nieuwleusen-West.

Tot slot vraagt indiener het college in het belang van het leefklimaat (onafhankelijk van de te onderzoeken alternatieven) duidelijk een stelling in te nemen tegen verdere uitbreiding van windparken en/of verhoging van de huidige turbines, tenzij hinder voor omwonenden wordt verminderd.

Reactie gemeente:

Over de uitbreiding van het windpark is in april 2013 een principe besluit genomen door de gemeenteraad. Bij de onderzoeken zoals genoemd in de notitie NRD wordt naar onder andere landschap (beeld), hinder (geluid/slagschaduw) en opbrengst van de windturbines gekeken. De uiteindelijke voorkeursopstelling zal een afweging en keuze zijn op basis van deze gegevens.

De 'kansrijke zoekgebieden windenergie' zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie Overijssel van de Provincie Overijssel. Er is gekozen om windturbines in Overijssel in deze gebieden toe te staan. De door indiener genoemde gebieden zijn allemaal gelegen in "kansrijk zoekgebied". Als de gemeente niet meewerkt aan een initiatief in dit gebied, kan een aanvrager naar de provincie met zijn verzoek. De provincie kan, zolang de met het Rijk overeengekomen doelstelling van 85,5 Megawatt nog niet is gerealiseerd, verzoeken in de kansrijke zoekgebieden zeer lastig weigeren. De gemeente Dalfsen heeft in 2012 wel met de provincie Overijssel afgesproken dat met de inzet op deze uitbreiding Dalfsen voldoende inspanning heeft geleverd en de provincie zich inzet om niet aan andere initiatieven mee te werken. Er is dus een afspraak dat na realisering van deze uitbreiding er geen extra windturbines meer komen in het gebied. Dit is de inzet geweest vanuit de gemeente die zich voor meer dan drie windturbines niet meer in zal zetten. Harde garanties zijn echter nooit te geven omdat toekomstige ontwikkelingen of bijvoorbeeld aanvullende prestatieafspraken tussen Rijk en provincies niet te voorspellen zijn. Ook staan de exacte locaties van de plaatsing van de turbines in alternatief 2 en 3 nog niet vast en is bij de locatiekeuze dus zeker niet uitgegaan dat er nog meer turbines geplaatst gaan worden.

Een nieuwe uitbreiding, of verhoging van de bestaande turbines moet altijd voldoen aan wet- en regelgeving. Het geldende bestemmingsplan voor de bestaande windturbines staat een maximale as-hoogte toe van 85 meter een maximale tiphoogte van 126 meter en een maximale rotordiameter van 82 meter. Alleen met een afwijkingsbesluit van het college kan dit vergroot worden tot een maximale as-hoogte van 100 meter, rotordiameter van maximaal 90 meter en de tiphoogte hiermee overeenkomstig wordt vergroot. (dit houdt een maximale tiphoogte van 145 meter in). Ook wat betreft milieu moet een dergelijke aanvraag aan de normen kunnen voldoen voordat een dergelijk afwijking kan worden overwogen. Hierbij wordt opgemerkt dat de met de afwijkingsbevoegdheid eventueel mogelijke verhoging van de bestaande windturbines binnen de afschrijvingstermijn van 15 á 20 jaar naar verwachting onvoldoende rendement oplevert om de investering van het vervangen te dekken ook niet met eventuele subsidies. Dit zal wel als alternatief in het MER worden beschreven. Bij nog hogere turbines, dan een as-hoogte van 100 meter zal de gemeenteraad dus opnieuw een besluit moeten nemen en hierbij de gevolgen voor de omgeving zeker betrekken.

De afweging waarom indiener vraagt is een afweging tussen leefklimaat ter plaatste en de algemene klimaatdoelstelling. Deze afweging zal de gemeenteraad gemotiveerd doen. Daarvoor zijn de uitkomsten van het MER een hulpmiddel, maar ook de mening van omwonenden wordt hierbij zeker betrokken.

Het verminderen van hinder van de huidige geplaatste windturbines is geen onderdeel van de NRD of van dit project. Als deze windturbines aan de wettelijke eisen voldoen is er ook geen mogelijkheid om aanpassingen af te dwingen.

De reactie geeft aanleiding om de NRD aan te vullen en in het MER het alternatief van verhoging van de bestaande windturbines in beeld te brengen.

2.2.4 Indiener 4 (IN15-29336)

Indiener heeft bezwaar en uit zijn ongenoegen tegen de plannen om het windmolenpark in Nieuwleusen uit te breiden en zeker met nog grotere windturbines. De acht bestaande zijn meer dan genoeg.

Indiener geeft aan dat er genoeg geschikte plekken dichtbij zee zijn in plaats van dichtbij zijn achtertuin. Daarbij geeft indiener aan dat dit hij dit niet rechtvaardig vindt. Het beperkt indiener's uitzicht, vooral alternatieven 2 en 3 uit de concept notitie. Indiener geeft daarbij aan dat alternatief 1 voor hem de minst slechte optie is.

Indiener geeft aan dat hij er niet aan moet denken dat hij zicht op de windturbines krijgt en dat deze voor landschapsvervuiling zorgen. Daarnaast geeft indiener aan dat hij hinder in de vorm van slagschaduw en geluidsoverlast zal ondervinden, en dat zijn woning minder waard zal worden.

Indiener vraagt de gemeente om samen tot een verstandig besluit te komen, waarbij ook de meningen van omwonenden tellen en worden meegewogen.

Reactie gemeente:

De in de (concept) notitie opgenomen alternatieven zijn de alternatieven die onderzocht gaan worden in het Milieueffectrapport (MER). Pas als de onderzoeken zijn uitgevoerd kan een onderbouwde keuze tussen de alternatieven gemaakt worden. In de onderzoeken komt ook aan de orde hoe belastend de verschillende alternatieven zijn voor de bewoners in de omgeving op allerlei aspecten. Zowel wat betreft milieu (waaronder geluid en slagschaduw) maar ook landschap is hier onderdeel van. De opmerking wordt in die zin meegenomen

Pas na uitvoering van de onderzoeken in het kader van de MER wordt een keuze gemaakt voor een alternatief. Ook kan het zijn dat er een combinatie of nieuw alternatief wordt onderzocht die uiteindelijk wordt opgenomen in de herziening van het bestemmingsplan die nodig is. Over het ontwerp van dit bestemmingsplan kan iedereen zienswijzen indienen bij de gemeenteraad. De gemeenteraad moet uiteindelijk het bestemmingsplan voor de uitbreiding van het windpark vaststellen.

Als men van mening is dat er sprake is van planschade is het mogelijk na afloop van de bestemmingsplan procedure een verzoek om planschade bij de gemeente in te dienen.

Er moet een afweging worden gemaakt tussen leefklimaat ter plaatste en de algemene klimaatdoelstelling. Deze afweging zal de gemeenteraad gemotiveerd doen. Daarvoor zijn de uitkomsten van het MER een hulpmiddel, maar ook de reacties en zienswijzen van omwonenden wordt hierbij zeker betrokken.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen

2.2.5 Indiener 5 (IN15-29338)

Indiener geeft aan dat uit de stukken blijkt dat 'Nieuwleusen Synergie' niet alleen de initiatiefnemer van de extra windturbines is, maar dat Westenwind Dalfsen B.V. ook participeert. Indiener vraagt hoe dit past binnen het besluit van het college van april 2013, waarin alleen Nieuwleusen Synergie als partij is aangewezen. Aansluitend hierop vraagt indiener hoe deze verbinding met Westenwind Dalfsen B.V. bijdraagt aan de doelstelling dat dat uitbreiding ten goede komt van de bewoners en het dorp.

Als Nieuwleusen Synergie zich wil beperken tot het exploiteren van windturbines, dan kan dit ook van de al bestaande windturbines worden overgenomen? Volgens indiener is het dan niet nodig om extra turbines te plaatsen. Nieuwleusen Synergie is een coöperatie van en voor leden. Dit gebeurt vrijwillig. Hoe kan deze organisatie (met op zich sympathieke bedoelingen) dan zo'n grote financiële verplichting aangaan voor een exploitatie van ten minste 20 jaar? Hoe is dit geregeld en hoe zit het met de bestuurlijke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid?

In de concept notitie worden drie varianten geschetst voor de uitbreidingslocatie. Indiener geeft aan dat hij tegen extra windturbines is, ook op andere locaties in de gemeente. De zoeklocaties liggen namelijk niet alleen in dit gebied. Royal Haskoning heeft in opdracht van de provincie Overijssel op andere locaties een rapport uitgebracht, waarin meerdere locaties in de gemeente als 'kansrijk met beperkingen' of 'kansrijk' aangewezen. Uit de georganiseerde informatieavond blijkt dat de gemeente hier weinig voor voelt. Indiener vraagt of dit klopt en vraag het college dit te beargumenteren.

Variant 1:

Uitbreiding in dezelfde lijn als de bestaande windturbines is geen optie, omdat de hogere windturbines voor meer geluidsoverlast en slagschaduw zorgen. Ook staan ze dichterbij de woning van indiener en anderen.

Variant 2:

Uitbreiding met twee hogere windturbines dan de bestaande is geen optie omdat deze er landschappelijk niet uitziet. Als deze niet hoger zijn dan de bestaande windturbines, dan is dat een verbetering van deze variant.

Variant 3:

Indiener geeft aan dat deze variant zijn voorkeur heeft als de ashoogte gelijk blijft aan de bestaande windturbines. In deze variant liggen de extra turbines verder van zijn woning af. Ook zal de geluidsoverlast minder zijn.

De drie windturbines in Punthorst staan ook relatief dichtbij. Indiener vraagt in welke mate de herbouw van deze windturbines wordt meegenomen.

Indiener geeft aan dat er bij de plaatsing van de huidige acht windturbines afspraken zijn gemaakt over de compensatie van natuur, maar dit is op verre afstand gebeurd. Indiener vindt dat er voldoende compensatie voor de natuur in het plangebied moet komen.

Als 2 tot 3 extra windturbines in Nieuwleusen-West worden geplaatst, dan is er sprake van een groot windmark. De grens van 15 MW wordt daarmee overschreden, waardoor een zwaarder milieuregime geldt. Hiermee moet rekening worden gehouden in het milieueffectrapport. Indiener vraagt zich af welke effecten het totale windpark (bestaande 12 MW van de gemeente Zwolle, bestaande 12 MW van de gemeente Dalfsen en de beoogde uitbreiding van 6 tot 9 MW) voor gevolgen heeft (geluid/slagschaduw/inpassing landschap/aantasting leefomgeving/waardevermindering woningen/gezondheid mens en dier). Verder geeft indiener aan dat er ook rekening moet worden gehouden met de windturbines in Punthorst die op 2,5 km. staan en worden herbouwd en/of uitgebreid.

Tot slot geeft indiener aan dat hij de gemeente Dalfsen voor de omwonenden geen betrouwbare partij vindt als het gaat om besluitvorming over windturbines. In 2013 heeft de gemeenteraad tot uitbreiding van windturbines besloten, tegen alle eerdere beloften in. Nu geeft de gemeente weer aan dat dit de laatste uitbreiding is. Indiener vraagt de gemeente zichzelf een sanctie op te leggen als er toch weer wordt uitgebreid en dit ten goede van de bewoners te laten komen.

Reactie gemeente:

Nieuwleusen Synergie gaat de extra windturbines exploiteren en is ook aanvrager en initiatiefnemer. Zij werken hierbij samen met Westenwind BV vanwege hun de expertise voor de planvorming, vergunningverlening en bouw van windturbines. Nieuwleusen Synergie wordt na realisatie eigenaar van de windturbines. De gemeente begeleidt het proces en de planvorming en is het bevoegde orgaan om de benodigde herziening van het bestemmingsplan vast te stellen en de benodigde vergunningen af te geven. Nieuwleusen Synergie is de initiatiefnemer en aanvrager voor de gemeente. De gemeente maakt alleen afspraken met Nieuwleusen Synergie. Hoe Nieuwleusen Synergie dit praktisch vorm geeft is voor een groot deel aan hen, al moet de participatie en betrokkenheid van omwonenden inderdaad geborgd zijn. Hier zullen we als gemeente zeker op toezien.

Coöperatie NLS zal een aparte B.V. oprichten waarin de windmolens worden geëxploiteerd. De B.V. kent een eigen aansprakelijkheid. Binnen deze B.V. zal de financiering van de windmolens worden geregeld. Daarbij wordt het mogelijk dat omwonenden en inwoners van de gemeente Dalfsen kunnen participeren in het plan. Er zijn landelijk diverse voorbeelden waaruit blijkt dat de financiering geen probleem hoeft te zijn voor dit soort burgerinitiatieven.

Exploitatie van bestaande windmolens door NLS is niet mogelijk, Deze windmolens zijn van private partijen en zijn niet te koop of over te nemen.

De in de (concept) notitie opgenomen alternatieven zijn de alternatieven die onderzocht gaan worden in het Milieueffectrapport (MER). Pas als de onderzoeken zijn uitgevoerd kan een onderbouwde keuze tussen de alternatieven gemaakt worden. In de onderzoeken komt ook aan de orde hoe belastend de verschillende alternatieven zijn voor de bewoners in de omgeving. Zowel milieu (waaronder geluid en slagschaduw) maar ook landschap zijn hier onderdeel van. De opmerking wordt in die zin meegenomen.

Pas na uitvoering van de onderzoeken in het kader van de MER wordt een keuze gemaakt voor een alternatief. Ook kan het zijn dat er een combinatie of nieuw alternatief wordt onderzocht die uiteindelijk wordt opgenomen in de herziening van het bestemmingsplan die nodig is. Over het ontwerp van dit bestemmingsplan kan iedereen zienswijzen indienen bij de gemeenteraad. De gemeenteraad moet uiteindelijk het bestemmingplan voor de uitbreiding van het windpark vaststellen.

De 'kansrijke zoekgebieden windenergie' zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie Overijssel van de Provincie Overijssel. Deze komen voort uit het eerdere onderzoek van Royal

Haskoning, er is geen onderscheid meer tussen 'kansrijk met beperkingen' en 'kansrijk' opgenomen in de Omgevingsvisie. Er is gekozen om windturbines in Overijssel in deze gebieden toe te staan. Het initiatief ligt in "kansrijk zoekgebied". Als de gemeente niet meewerkt aan een initiatief in dit gebied, kan een aanvrager naar de provincie met zijn verzoek. De provincie kan, zolang de met het rijk overeengekomen doelstelling van 85,5 Megawatt nog niet is gerealiseerd, verzoeken in de kansrijke zoekgebieden zeer lastig weigeren.

De gemeente Dalfsen heeft in 2012 wel met de provincie Overijssel afgesproken dat als de gemeente zich inzet op deze uitbreiding, de gemeente Dalfsen voldoende inspanning heeft geleverd. De provincie zet zich in om niet aan andere initiatieven mee te werken. Er is dus een afspraak dat na realisering van deze uitbreiding er geen extra windturbines meer komen in het gebied. Dit is de inzet geweest vanuit de gemeente die zich voor meer dan drie windturbines niet meer in zal zetten. Harde garanties zijn echter nooit te geven omdat toekomstige ontwikkelingen, bijvoorbeeld aanvullende prestatieafspraken tussen Rijk en provincies, niet te voorspellen zijn.

De compensatie van natuur moet als dat aan de orde is op geschikte locaties en het liefst zo dichtbij mogelijk bij de eventuele verstoring plaatsvinden. Pas als duidelijk is wat de effecten zijn en of er compensatie nodig is kan gekeken worden waar en hoe dit plaats kan en moet vinden.

Indiener heeft gelijk dat de turbines in Punthorst relatief dicht bij liggen. De effecten kunnen ook in het plangebied aan de orde zijn. Dit wordt daarom in het onderzoek van het milieueffectrapport meegenomen. Ook de cumulatie met de bestaande effecten van de 8 windturbines van Tolhuislanden en Nieuwleusen-West wordt bekeken in het milieueffectrapport, dit was al opgenomen in de NRD. Wel is de referentiesituatie, de bestaande situatie met autonome ontwikkeling in het gebied, dus met de 8 bestaande windturbines in de NRD opgenomen.. De effecten van de uitbreiding worden ten opzichte van de referentiesituatie bekeken in het milieueffectrapport

De gemeente is enkel besluitvormer en kan, zoals is aangegeven de regie verliezen aan de provincie. De gemeente heeft zelf geen uitgaven en inkomsten van de exploitatie van windturbines.. Door de exploitatie te binden aan een lokale duurzaamheidscoöperatie die draagvlak belangrijk vindt en hiermee afspraken te maken borgen we dit nu wel. Nieuwleusen Synergie onderzoekt de mogelijkheden om een deel van de opbrengst ten goede te laten komen aan het gebied.

De reactie geeft aanleiding om de NRD aan te vullen en in het MER de cumulatie met de windturbines in Punthorst (gemeente Staphorst) mee te nemen. Verder wordt bij alternatief 3 ook een uitbreiding met drie windturbines die dezelfde hoogte hebben als de bestaande turbines beschouwd.

2.2.6 Indiener 6 (IN15-29340)

Indiener betreurt het plaatsten van extra windturbines omdat het landschappelijk schoon ernstig wordt aangetast. Volgens indiener wordt de hinder (slagschaduw/geluidsoverlast/straling) van de windturbines onderschat.

Volgens indiener worden de bestaande windturbines in Rouveen afgebroken en herbouwd en vraagt de gemeente Dalfsen dit ook in de overweging mee te nemen. Dan kan worden volstaan met minder windturbines. De bestaande windturbines die links en rechts van de spoorlijn staan zijn ook niet gelijk. Het opgeteld vermogen is van zes windturbines 2,3 megawatt en van twee 3 megawatt. Waarom is er niet voor een maximaal vermogen gekozen? Of is het beleid zoveel mogelijk windturbines op het platteland te krijgen?

Indiener vraagt de gemeente niet alleen de inwoners van het dorp Nieuwleusen van de extra windturbines te laten profiteren en met een goed plan te komen, waar ook direct omwonenden van kunnen profiteren.

Verder geeft indiener aan dat de bekende klachten van windturbines verminderd kunnen worden door de laatste technieken toe te passen (rotorbladen/romp/dynamo). Hierdoor mogen er alleen geen andere klachten voor in de plaats komen. Goed testen kan voor minder problemen zorgen volgens indiener.

Als er toch voor extra windturbines wordt gekozen, dan geeft indiener zijn voorkeur aan alternatief 3 (maximaal 2 extra).

Tot slot geeft indiener aan dat hij het onacceptabel vindt dat mensen die een windturbine op hun grond krijgen een vergoeding van ongeveer € 2.500 per maand krijgen. Dit moet snel worden aangepast, omdat het om gemeenschapsgeld gaat. Ook vraagt indiener toezegging van de gemeente dat dit de laatste uitbreiding is.

Reactie gemeente:

Een nieuwe uitbreiding, of verhoging van de bestaande turbines moet voldoen aan bestaande wet- en regelgeving. Het geldende bestemmingsplan voor de bestaande windturbines staat een maximale as-hoogte toe van 85 meter een maximale tiphoogte van 126 meter en een maximale rotordiameter van 82 meter. Alleen met een afwijkingsbesluit van het college kan dit vergroot worden tot een maximale as-hoogte van 100 meter, rotordiameter van maximaal 90 meter en de tiphoogte hiermee overeenkomstig wordt vergroot. (dit houdt een maximale tiphoogte van 145 meter in). Een dussdanig verhoging van de bestaande windturbines levert naar verwachting binnen de afschrijvingstermijn van 15 á 20 jaar onvoldoende op om de investering van het vervangen te dekken ook niet met eventuele subsidies. Dit zal wel als alternatief in het MER worden beschreven. Bij nog hogere turbines zal de gemeenteraad dus opnieuw een besluit moeten nemen en hierbij de gevolgen voor de omgeving moeten betrekken.

Nieuwleusen Synergie onderzoekt de mogelijkheden om een deel van de opbrengst ten goede te laten komen aan het gebied.

Het aantal MW opgesteld vermogen van een windturbine bepaald maar voor een klein deel de daadwerkelijke opbrengst. De opbrengst is vooral afhankelijk van de as-hoogte en rotordiameter van de turbine en het ter plaatse heersende windklimaat. Een lager opgesteld vermogen hoeft daarom niet in te houden dat er dus uiteindelijk minder opbrengst zal zijn. In het MER wordt daarom gekeken naar de daadwerkelijke opbrengst van de windturbines per jaar door dit te berekenen (op basis van hoogte turbine, lengte rotorblad, windsnelheid, ontwerp van de turbine en locatie van de windturbine) voor alle alternatieven. De windturbines in Rouveen uit 2003 zijn economisch afgeschreven en kunnen in zowel in vermogen en wat betreft techniek, met ongeveer dezelfde omvang en uiterlijk veel meer energie op gaan brengen. De huidige turbines in Tolhuislanden/Nieuwleusen west zijn nog niet afgeschreven en zijn ook wat betreft techniek nog niet verouderd. Vervanging zal daarom ook geen extra opbrengsten geven in relatie tot de kosten..

De gemeente Dalfsen heeft in 2012 wel met de provincie Overijssel afgesproken dat als de gemeente zich inzet op deze uitbreiding, de gemeente Dalfsen voldoende inspanning heeft geleverd. De provincie zet zich in om niet aan andere initiatieven mee te werken. Er is dus een afspraak dat na realisering van deze uitbreiding er geen extra windturbines meer komen in het gebied. Dit is de inzet geweest vanuit de gemeente die zich voor meer dan drie windturbines niet meer in zal zetten. Harde garanties zijn echter nooit te geven omdat toekomstige ontwikkelingen niet te voorspellen zijn.

De vergoeding voor de grondeigenaren is een privaatrechtelijke afspraak tussen initiatiefnemer en eigenaar. Het is een opstal en gebruiksvergoeding net als bij andere bouwwerken/gebruik het geval kan zijn. Het is een vergoeding die in een afspraak tussen eigenaar en gebruiker gemaakt kan worden. Dit is een onderdeel van de exploitatie van de windturbines en is geen gemeenschapsgeld wat de gemeente betaalt aan de eigenaren.

De reactie geeft aanleiding om de NRD aan te vullen en in het MER het alternatief van verhoging van de bestaande windturbines in beeld te brengen.

2.2.7 Indiener 7 (IN15-29342)

De reactie van indiener 7 is identiek aan die van indiener 4.

Reactie gemeente:

Voor de samenvatting en reactie van de gemeente wordt verwezen naar de paragraaf 2.2.4.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen

2.2.8 Indiener 8 (IN15-29344)

De reactie van indiener 8 is op één onderdeel na identiek aan die van indieners 4 en 7. Indiener 8 vult zijn reactie met het volgende aan:

In 2006 zijn wij van de stad Zwolle naar het buitengebied van Nieuwleusen verhuisd. Wij hebben er het boerderijtje van onze dromen gevonden en wilden graag op het platteland wonen om daar onze kinderen op te laten groeien. Wij kijken nu uit op weilanden, bomen en koeien en willen dat graag zo houden.

Reactie gemeente:

Voor de samenvatting en reactie van de gemeente wordt verwezen naar de paragraaf 2.2.4. Voor wat betreft de aanvulling geeft de gemeente de volgende reactie:

De in de (concept) notitie opgenomen alternatieven zijn de alternatieven die onderzocht gaan worden in het Milieueffectrapport (MER). Pas als de onderzoeken zijn uitgevoerd kan een onderbouwde keuze tussen de alternatieven gemaakt worden. In de onderzoeken komt ook aan de orde hoe belastend de verschillende alternatieven zijn voor de bewoners in de omgeving op allerlei aspecten. Zowel wat betreft milieu maar ook landschap is hier onderdeel van. De opmerking wordt in die zin meegenomen.

Pas na uitvoering van de onderzoeken in het kader van de MER wordt een keuze gemaakt voor een alternatief. Ook kan het zijn dat er een combinatie of nieuw alternatief wordt onderzocht die uiteindelijk wordt opgenomen in de herziening van het bestemmingsplan die nodig is. Over het ontwerp van dit bestemmingsplan kan iedereen zienswijzen indienen bij de gemeenteraad. De gemeenteraad moet uiteindelijk het bestemmingplan voor de uitbreiding van het windpark vaststellen.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen

2.2.9 Indiener 9 (IN15-29326)

Indiener geeft aan dat een uitbreiding van het aantal windturbines zijn woongenot zullen aantasten door slagschaduw en geluidsoverlast. Daarnaast geeft indiener aan dat zijn woning in waarde zal dalen. Bij een eventuele uitbreiding gaat zijn voorkeur uit naar alternatief 1.

Indiener geeft aan dat hij met de initiatiefnemers in overleg wil over de compensatie van de waardevermindering van zijn woning.

Reactie gemeente:

De in de (concept) notitie opgenomen alternatieven zijn de alternatieven die onderzocht gaan worden in het Milieueffectrapport (MER). Pas als de onderzoeken zijn uitgevoerd kan een onderbouwde keuze tussen de alternatieven gemaakt worden. In de onderzoeken komt ook aan de orde hoe belastend de verschillende alternatieven zijn voor de bewoners

in de omgeving op allerlei aspecten. Zowel wat betreft milieu maar ook landschap is hier onderdeel van. De opmerking wordt in die zin meegenomen.

Pas na uitvoering van de onderzoeken in het kader van de MER wordt een keuze gemaakt voor een alternatief of misschien zelfs nog een combinatie of nieuw alternatief wordt opgenomen in de herziening van het bestemmingsplan die nodig is. Over het ontwerp van dit bestemmingsplan kan iedereen zienswijzen indienen.

Na afloop van de bestemmingsplan procedure is het uiteindelijk mogelijk om een verzoek om planschade op basis van de wettelijke regeling bij de gemeente in te dienen.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen

3 Advies reacties

3.1 Advies vraag

De concept 'Notie Reikwijdte en Detailniveau' is voor advies naar de betrokken bestuursorganen en instanties gestuurd. In dit stadium is er nog geen advies gevraagd aan de commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: commissie-MER).

De volgende (overheids)instanties zijn om een reactie gevraagd:

1. GGD IJsselland.
2. Gasunie Transport Services B.V.
3. Waterschap Groot Salland.
4. Gemeente Ommen.
5. Natuur en Milieu.
6. Ministerie van Defensie.
7. Provincie Overijssel.
8. TenneT TSO B.V., afd. Grondzaken-Noord.
9. Veiligheidsregio IJsselland.
10. Ministerie van Economische Zaken.
11. Het Oversticht.
12. Gemeente Staphorst.
13. Gemeente Zwolle.
14. ProRail.

De gemeente heeft van de eerste negen instanties en overheidsorganen een reactie gekregen. Deze zijn in het onderstaande samengevat en van reactie van de gemeente voorzien.

3.1.1 GGD IJsselland (IN2015-29239)

De GGD IJsselland geeft aan dat zij over het algemeen positief tegenover de notitie staan. De opstellers lijken zich voldoende bewust van de akoestische eigenschappen van geluid dat door windturbines wordt veroorzaakt en de mogelijke impact op de gezondheid van omwonenden. De GGD vindt dat de notitie op twee punten kan worden aangescherpt, om zo een zorgvuldigere afweging kan worden gemaakt in het MER.

1. In hoofdstuk 4 (onder het kopje 'Windturbines en gezondheid') wordt aangegeven dat er in de MER naast het toetsen aan normen voor geluid en slagschaduw ook naar een actuele wetenschappelijke beschouwing over windturbines en gezondheid wordt opgenomen. In de concept notitie wordt alleen niet genoemd om welke aspecten dat gaat en hoe de kennis hierover in de MER voor het Windpark Nieuwleusen - West wordt afgewogen. De GGD adviseert in het bijzonder contextuele en persoonlijke factoren waar mensen hinder van ervaren (geluidsbelasting/slagschaduw) in ieder geval in kwalitatieve zin mee te nemen in het MER. Volgens de GGD is er voor een aantal van deze factoren bekend dat er een verband is met ervaren hinder rond windturbines. De GGD vindt het zinvol voor deze factoren in kaart te brengen in hoeverre deze momenteel en bij de te bestuderen alternatieven optreden (waar mogelijk kwantitatief) en beïnvloedbaar zijn door initiatiefnemer en/of overheid.

Reactie gemeente:

De wettelijke normen die voor hinderaspecten van windturbines zijn opgesteld vormen bij dit MER het uitgangspunt. Deze normen, die met name voor slagschaduw en geluid zijn opgesteld, hebben het doel om mensen te beschermen tegen onaanvaardbare hinder. Bij het vaststellen van die normen hebben gezondheidsaspecten een rol gespeeld. Het aspect gezondheid maakt daarom wel impliciet deel uit van het MER bij die specifieke onderwerpen. In het MER wordt daarnaast ook een actuele wetenschappelijke

beschouwing opgenomen ten aanzien van gezondheid en windturbines. Het RIVM heeft in recentelijk onderzoek^[1] geen verband gevonden tussen gezondheidsklachten en windturbines.

2. Naast toetsing aan geluidsnormen is het mogelijk een verwachting van (ernstig) geluidhinder te in te schatten. De GGD adviseert om in ieder geval voor de bestudeerde alternatieven aan te geven om hoeveel (ernstig) gehinderden het (bij benadering) gaat.

Reactie gemeente:

Bij het aspect geluidhinder wordt in het MER ook een inschatting gegeven van het aantal geluidgehinderden boven de wettelijke norm maar tussen de wettelijke norm en tot 42 L_{den} dB van voor het vergelijken van de alternatieven. Hierdoor wordt een vergelijking gemaakt tussen de alternatieven in het potentieel aantal (ernstig) gehinderden.

Tot slot geeft de GGD aan er meer achtergrondinformatie over het bovenstaande is te vinden in het RIVM-rapport (GGD Informatieblad medische milieukunde) 'Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden: Update 2013'.

Reactie gemeente:

Dit informatieblad wordt gebruikt om de gevolgen voor gezondheid in het MER te beschrijven

De reactie geeft aanleiding om de NRD aan te vullen om in het MER de gezondheidseffecten waar mogelijk kwantitatief maken. Ook wordt de beschouwing van de gezondheidseffecten kwalitatief beschreven aan de hand van het GGD informatieblad.

3.1.2 Gasunie Transport Services B.V. (IN15-29122)

De Gasunie heeft beleid opgesteld om te voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan en verwijst daarnaar in de bijlage bij de reactie. De Gasunie vraagt de gemeente om hiermee rekening te houden in het milieueffectrapport en het ontwerp bestemmingsplan.

De Gasunie geeft aan dat de gemeente voor overleg over de aan te houden afstanden of technische aspecten rondom de plaatsing van de windturbines nabij gasleidingen contact op kan nemen met de tracébeheerder voor het gebied.

Reactie gemeente:

Als de gasleiding binnen de toetsingsafstand van de windturbines ligt wordt dit afgestemd in het kader van het MER.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen.

3.1.3 Waterschap Groot Salland (IN15-29036)

Het waterschap geeft aan dat de concept notitie geen reden geeft om opmerkingen te maken.

Reactie gemeente:

De reactie van het waterschap wordt voor kennisgeving aangenomen.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen.

^[1] "Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden", update 2013, RIVM reacties concept NRD uitbreiding Windpark Nieuwleusen

3.1.4 Gemeente Ommen (E-mail-34273)

De gemeente Ommen geeft aan dat de concept notitie geen reden geeft om opmerkingen te maken.

Reactie gemeente:

De reactie van de gemeente Ommen wordt voor kennisgeving aangenomen.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen.

3.1.5 Natuur en Milieu (E-mail-34221)

Natuur en Milieu geeft aan dat zij niet voldoende capaciteit hebben om op de concept notitie te reageren.

Reactie gemeente:

De reactie van Natuur en Milieu wordt voor kennisgeving aangenomen.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen.

3.1.6 Ministerie van Defensie (E-mail-33903)

Het Ministerie geeft aan dat de concept notitie geen reden geeft om opmerkingen te maken. Bij de ontwikkeling van de varianten is rekening gehouden met de militaire laagvliegroutes die ten westen van de huidige windturbines liggen.

Het Ministerie merkt wel op dat de locatie binnen de radarverstoringengebieden van de radarposten 'Nieuw Milligen en Twente' ligt. Sinds 2012 is er nieuwe regelgeving voor bouwbeperkingen binnen radarverstoringengebied (wijzigingsbesluiten op het 'Besluit algemene regels ruimtelijke ordening' en de 'Regeling algemene regels ruimtelijke ordening'). In deze besluiten is onder andere vastgelegd dat hoge objecten (windturbines) geen onaanvaardbare gevolgen voor de werking van defensieradars mogen geven. In de nieuwe regelgeving staat dit moet worden aangetoond. Het Ministerie geeft aan dat er ter plaatse van het windpark Nieuwleusen een toetsingshoogte van 117 meter geldt en dat daarbij volgens de nieuwe regelgeving van de tiphoogte moet worden uitgegaan.

Omdat de nieuwe windturbines de toetsingshoogte overschrijden is het uitvoeren en beoordelen van een radarverstoringsonderzoek nodig, voordat er een planologische procedure voor het plaatsen van de windturbines wordt gestart. Dit onderzoek moet volgens het Ministerie worden opgedragen aan TNO Technical Sciences. TNO moet vervolgens een rapportage uitbrengen die ter beoordeling wordt voorgelegd aan het Rijksvastgoedbedrijf. Deze zal het rapport naar het Ministerie doorsturen.

Reactie gemeente:

Het radarverstoringsonderzoek wordt volgens advies uitgevoerd voor het voorkeursalternatief.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen.

3.1.7 Provincie Overijssel (E-mail-36476)

Ten aanzien van het provinciaal beleid wordt opgemerkt dat de provinciale doelstelling hernieuwbare energie is gewijzigd.

Op het aspect veiligheid wordt het onderdeel waterveiligheid gemist. Dit komt wel gedeeltelijk terug in de tabel, maar is verder in de tekst van de NRD niet te vinden. Wij adviseren om dit aspect in het MER nader te beschrijven.

Verder wordt opgemerkt dat het plan past binnen het provinciale beleid doelstellingen en de provincie verheugt is dat de gemeente Dalfsen zich hiervoor inspanst. Ook denkt men met het milieueffectrapport Tolhuislanden –Nieuwleusen West en de Structuurvisie Buitengebied Gemeente Dalfsen voldoende basis te hebben voor de huidige invulling van de uitbreiding Windpark Nieuwleusen-West.

Reactie gemeente:

De gewijzigde provinciale doelstelling en de het aspect waterveiligheid worden meegenomen in het MER. Voor het overige wordt de reactie voor kennisgeving aangenomen.

De reactie geeft aanleiding om de NRD te wijzigen en aan te vullen en de gewijzigde provinciale doelstelling hernieuwbare energie en het aspect waterveiligheid in het MER op te nemen.

3.1.8 TenneT TSO B.V., afd. Grondzaken-Noord (E-mail-33618)

TenneT geeft aan dat de geprojecteerde windturbines op meer dan 75 meter van de HS-verbinding staan in lijn staan met de bestaande windturbines. Deze afstand is zelfs met een rotordiameter van 82 meter voldoende. De nieuwe windturbines leveren geen bezwaren op voor het veilig onderhouden van de verbinding.

TenneT heeft geen bezwaar tegen de nieuwe windturbines.

Reactie gemeente:

De reactie van Tennenet wordt voor kennisgeving aangenomen.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen.

3.1.9 Veiligheidsregio IJsselland (IN15-29052)

De veiligheidsregio geeft aan dat het onderwerp externe veiligheid voldoende aandacht krijgt in het milieueffectrapport. In de concept notitie is namelijk aangegeven dat aan de hand van het Handboek Risicozonering Windturbines wordt gekeken welke veiligheidscontouren rondom de windturbines moeten worden aangehouden en in beeld wordt gebracht welke risicobronnen er in de omgeving aanwezig zijn.

Voor de mogelijke gezondheidsgevolgen verwijst de veiligheidsregio naar het RIVM-briefrapport Windturbines; invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden (GGD Informatieblad medische milieukunde Update 2013, RIVM-rapport 200000001/2013 I. van Kamp et al.)

Voor dit advies heeft de veiligheidsregio zich beperkt tot de zaken die relevant zijn voor de (externe) veiligheid. Dit advies heeft de veiligheidsregio afgestemd met de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR). De veiligheidsregio ontvangt graag een reactie op dit advies.

Reactie gemeente:

De reactie van de Veiligheidsregio IJsselland wordt voor kennisgeving aangenomen. Voor de gezondheidsaspecten wordt verwezen naar de reactie van GGD IJsselland (IN2015-29239) en de beantwoording daarvan.

De reactie geeft geen aanleiding om de NRD te wijzigen of aan te vullen.

reacties concept NRD uitbreiding Windpark Nieuwleusen

4 Overige punten die worden meegenomen

4.1 Toelichting

De 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau' is op een aantal punten aangepast en aangevuld. Onder andere naar aanleiding van de informatieavonden die zijn gehouden. De aanpassingen en aanvullingen zijn in de onderstaande paragraaf beschreven.

4.2 Andere aanpassingen en punten die zijn uitgezocht

Geluidsmetingen gemeente Zwolle

Naar aanleiding van vragen over geluidsmetingen die ten aanzien van de huidige turbines zijn gedaan is contact opgenomen met de gemeente Zwolle. Uit de geluidsmetingen van de gemeente Zwolle is gebleken dat er geen overschrijding van de normen was. Desondanks kan er op bepaalde momenten wel sprake kan zijn van (enige) geluidhinder. Van de bestaande turbines.

In het MER wordt **de cumulatie met de bestaande windparken (Tolhuislanden-Zwolle, Nieuwleusen West en Punthorst) in beeld gebracht voor alle alternatieven**. Zowel wat betreft geluid, maar bijvoorbeeld ook voor slagschaduw en andere te onderzoeken aspecten.

Straling/zendapparatuur

Er zijn op de inloop/informatieavonden vragen gesteld over stalingsrisico's en mogelijkheden voor zendapparatuur te plaatsen in/aan de windturbines. Het plaatsen van zendapparatuur in windturbines komt vanwege verstoring niet voor. Wel wordt **straling als aspect meegenomen in de beschrijving van de gezondheidseffecten in het MER**.

Behandeling in raadscommissie

Naar aanleiding van vragen bij de behandeling van deze nota in de raadscommissievergadering van 14 maart 2016 wordt in de MER de volgende aspecten meegenomen:

- De interne veiligheidsaspecten van de windturbines als inrichting;
- Het meenemen van technische (bovenwettelijke) maatregelen ter voorkoming van hinder (bijvoorbeeld stilzetten van de windturbines bij veel verblijf van omwonenden buiten) in het vergelijk tussen alternatieven, met name in relatie tot de energieopbrengst van de windturbines.